

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz kordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Nyugalom.

Az ország végre jól megérdemelt nyugalomba vonult.

Jól megérdemelte ezt a nyugalmat, mert régen nem volt része benne.

Bánffy kormányra lépte óta folytonos volt az izgatottság, teljesen megrendült a bizalom minden téren és leleplezetlenül dühöngött a terrorizmus, kezdve apró postások áthelyezésétől fel a Szilágyi skartba tételéig, még feljebb az ex-lex és ischlii klauzuláig.

Ki birtuk mindent, de nem sokáig birtuk volna ki, s ezt nem a magyar kormány, nem a folyton hazafiságtól öblös szája liberális párt vette észre, hanem a magyar király, ki végre félre tette az utóból azt az embert, akit Szapáry emelt ki a homályból az elnöki székre s a liberális párt király elleni tüntetése juttatott a fő miniszterségbe.

Bánffy tegnap *kijelentette lemondását a szabadelvű klubban* s a Tisza-csoport mosolyogni igyekszik az új nap felé.

Az akadály el van háritva az utból, a békés munka ismét elkezdődhetik.

Ez végre a helyzet reális képe.

A Széll-miniszterium.

Budapest, február 17. (Saj. tud. táv.) Ma már mindenkinek határozott tudomása volt a kabinet-válságról és a leendő Széll-miniszteriumról.

Hogy pedig maguktól az aktív politikai egyéniségek szájából hallja a válság hírét, arra is volt alkalom bőven.

A Tisza-csoport ma a képviselőház

folyosóján körülvette Széll Kálmánt, ki iránt mind nagyobb érdeklődés mutatkozik s tudakozódtak tőle a jövőre vonatkozólag.

Széll Kálmán kijelentette ez alkalommal, hogy hétfőn vagy kedden bejelenti a képviselőháznak megbízatását a királytól a kabinet alakításra. A Tisza-csoport nem mutatott rossz kedvet a kijelentés után, sőt látszólag meg is nyugodtak benne, csak a fuziót perhorreskálták, melynek megteremtését tudvalevőleg Széll Kálmán legelső feladatának tekinti.

A Széll-miniszteriummal egyidejűleg az obstrukciónak is vége lesz már a jövő hét elején.

Az ellenzék válasza.

Budapest, febr. 17. (Saj. tud. táv.)

Az ellenzék ma délután állapodott meg a kormánynak adandó válasz iránt. Az értekezletet Kossuth Ferenc lakásán tartották, mert Kossuth beteg és azt akarták, hogy ő is szólhasson a tárgyhöz. A válasz igen komilians és a békét jelenti, mert az ellenzék kijelenti, hogy bizonyos feltételek mellett belemegy az indemnitás tárgyalásba és a házszabályok revíziójába. Az utóbbira vonatkozólag egész határozottsággal meg is jelölik azokat a módosításokat, melyeket a maguk részéről elfogadhatónak tartanak. Mellesleg megjegyezzük azt is, hogy Széll Kálmán a képviselőházban hosszan konferált Tisza Kálmán és Istvánnal, ami szintén erős jele a békének és biztosíték, hogy a szabadelvű párt esti értekezletét nem fogja semmiféle incidens megzavarni.

Ideiglenes miniszterelnök.

Budapest, február 17. (Saj. tud. táv.)

A képviselőház folyosóján egy új megállapodásról beszéltek, melyet állítólag az ellenzék is helyesel. Hír szerint Radó Kálmán a szabadelvű párt ma esti értekezletén azt fogja proponálni, hogy Bánffy és az egész kabinet mondjon le s mint ideiglenesen megbízandó kabinetelnöknek meg fogja szavazni az ellenzék az indemnitást és a többi törvényjavaslatot. Az ellenzék ebbe állítólag arra a biztosításra egyezett bele, amint Széll Kálmán nekik privátin mondott, hogy t. i. a király őt fogja megbízni a kabinetalakítással.

A szabadelvű klubban annak ellenére is lesznek felszólalások, a többi közt Tisza István és Gajári Ödön is beszélnek.

(Később érkezett tudósításaink távirati rovatunkban található.)

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 17.

Rindkivüli izgalom uralkodott ma a Ház folyosóin. Heves disputák hangzottak a jobb-oladon, ahol a harezai párt bujtogatott, tüzelt a ma esti konferenciára, viszont a béke emberei azzal replikáltak, hogy ha este felszólalások lesznek, ők nem hagyják annyiban. Széll Kálmán hosszan kapacitálta Tisza Istvánt, de úgy látszik, eredménytelenül.

Dél felé megjött a félhivatalos tudósítás, hogy a kormány még nem adta be lemondását. Viszont egész pozitívással beszélnek, hogy Bánffy este az értekezleten *lemondási szándékát* fogja bejelenteni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Faure Felix magánélete.

Irtta: Bozoky Géza.

Az európai trónok urait, az uralkodókat és nagy államférfiakat fatum üldözi. Alig pár év lefolyása alatt erőszakos vagy hirtelen halállal multak ki közülök megdöbbenően számosan s minden 4—5 hónapban átrepül egy-egy szomorú nekrológ a világ sajtó hasábjain s hónapokon át telvék a lapok a tragikus eset hőseinek életével és halála körülményeivel.

Ilyen gyászír első akkordjait röpitette szét tegnap a táviró a földgömb minden tája felé, hírül hozván a francia köztársaság elnökének, Faure Felixnek, váratlan halálát.

A világ felszemele mindig Franciaországra néz — mondja Taine — de néha két szem is kevés, hogy figyelemmel kísérje annak életét. S félő, hogy ez a haláleset előidézheti ez utóbbi körülményt. Hogy milyen nagy fontosságú esemény Franciaországban a jelen viszonyok között, midőn mindjárt emlegetik a császárság behozatalát, Faure Felix halála azt más helyen és bőven tárgyalják majd a mai naptól kezdve a lapok, jelen sorok célja csak rövidesen az, hogy megismertesse a közönséggel, hogy mint folytak le napjai annak az embernek, ki több mint 4 év óta vezette Franciaország sorsát s ezen idő alatt oly nagy népszerűsége tudott

vergődni, mint elődjei közül az elnökségben senki sem.

Adatainkat a Párisban Bluysen Pál tollából nem régiben megjelent »Faure Félix intime« című műből merítettük, mely 400 oldalon keresztül tárgyalja a tegnapelőtt elhunyt elnök életét.

Eletrajzát megtalálja e sorok olvasója a lap más helyén, itt csupán egyes intim dolgokat mondunk el a fent idézett könyv nyomán.

Faure Felix reggel nagyon korán kelt fel. Az utazaseprők és a kora reggeli órákban hazavetődő mulató párisiak, kik a Faubourg Saint-Honoré városrészben az Elysée-utca sarka mellett elhaladtak, fél 6 és 6 óra között rendszeren már kivilágítva látták az elnök hálószobájának ablakait.

Faure Felix, dacára a sok gunyolódásnak és éleződésnek, hogy csak egy közönséges nyárgspolgár, katonai pontossággal és gyorsasággal egy rövid félóra alatt felöltözött és pedig rendszeren legelőbb lovagló ruháját vette fel s a téli zordon hónapok kivételével első dolga volt sétalovaglást tenni a Bois de Boulogneban. Nagy barátja volt nemcsak a lovaglásnak, de a sport legtöbb nemének. Kitűnő lovas, Európaszerte híres lóvers és kitűnő uszó volt. Havre-ban, hol százezreket érő villája van s hol ifjuságát töltötte, gyakran beszéltek, hogy fiatal korában fogadásból a Szajnat torkolatánál átúsztta. Ez pedig mintegy 12 kilométer távolság s nem közönséges izomerőt tételez fel a meglehetősen sebes folyású vízben. Fszása köz-

ben több barátja csolnokon kísérte, de a jövő elnök egyetlen egyszer sem kérezkedett be pihenőre s fogadását fényesen megnyerte.

Az elnök hálószobája igen egyszerűen volt berendezve. Egyszerű vaságy sárgaréz diszítésekkel, néhány szék és egy chaise longue az egész buterzata. A sötét tapetákkal borított falakon nevének és leányának arcképe és unokájának — egy csöpp kis angyalarcu gyermeknek. Madame Berge kis fiának, fényképe meg néhány családi kép függött.

Mialatt az elnök öltözködött, De Lagarenne kapitány, az elnök segédtisztje, a másik szobában várakozott rá, hogy felkelésekor rögtön beszámoljon neki, hogy nem történt-e valami fontosabb esemény az éjszaka, — valami halálozás, katasztrófa stb., mert Faure nagyon sokat adott rá, hogy részvétnyilatkozatával nagy adományával mindenütt első legyen.

Néha a reggeli lovaglás helyett az elnök sétakoecizást tett segédtisztjével egy egylovas könnyű hintőszerű koeciban, vagy pedig sétalovaglást csak a Boulogne-i erdőben kezdte meg. Az Elysée palotából koecija ilyenkor egészen a Châgrin-ut za szegletéig vitte, hol már várakozott reá Montjarret, a minden párisi előtt jól ismert főlovász, aki az elnök gyönyörű alma-szürke telilvér lovát tartotta egy groom kíséretében.

Ezen lovaglás közben is rendszeren de Lagarenne segédtisztje, ki különben dragonos kapitány kísérte, ki igen jó lovas hírében áll s az elnök nagy barátságának örvendett.

Csakhamar kitudódott az ellenzéki pártközi konferencia mai határozata is, hogy t. i. az ellenzék sajnálattal látja, hogy a kormány az elnökválasztás, indemnitás és a házszabály revízió kérdésében oly ridegen visszautasító és merev álláspontot foglal el, a minek következtében *ezuttal* a kiegyenlítés *megakad*, de kijelenti az ellenzéki delegáció, hogy egy más kormányval szemben az egész kiegyenlítés a legrövidebb idő alatt a legsimábban, sikeresen eszközölhető.

A kormánypárti békebarátok szimpatikusán fogadták az ellenzéki konferencia ezt a határozatát.

Hirlett a folyosón, hogy *Bánffy* báró ma erre a pártja értekezletén azt fogja kijelenteni, hogy azonnal hajlandó beadni lemondását, mihelyt a béketárgyalások során paktumba vett ügyek elintézését nyernek.

*

A jegyzőkönyv felolvasása után és a kérvények bemutatása után Apáthy Péter az összeférhetetlenségi bizottság előadója jelentette, hogy Mohai Sándor és Rudnyánszky Béla összeférhetetlenségi eseteit, melyeket Mora Ferenc és társai jelentettek be, a bizottság letárgyalta. Az iratokat és a tárgyalásokról szóló jegyzőkönyveket ezennel beterjeszti.

Miután az ellenzéki padokról az iratok felolvasását követelték, az elnök Nyegre László jegyzővel felolvastatta azokat. Észrevétele nem volt senkinek, tehát elrendelte azoknak irattárba való helyezését.

Ezután azt jelentette az elnök, hogy Kubik Béla a Sajtó szabályozása tárgyában kíván napirend előtt felszólalni.

Halljuk, halljuk! kiáltják jobbról. Az egész kormánypárt hallani kívánja Kubik Bélát; de Kubik nem beszél; ellenben átnyújtja a névszerint szavazást kérő ívet.

Fáy István képviselő pedig — jelenti tovább az elnök — szintén napirend előtt kíván beszélni a Rima folyó szabályozása tárgyában. Mert hát »mely a Rima, zavaros ha megárad« — kiáltja valaki jobbról.

Fáy is névszerinti szavazást kér arra nézve, hogy a ház megengedi-e a felszólalást.

Az elnök ezt is elrendelte. Előbb azonban a tegnapi elmaradt öt névszerinti szavazást kell elintézni, amelyek a szokott módon és a szokott eredménnyel folynak az ülés végéig.

Franciaország gyásza.

Franciaországnak gyásza van, az első Citoyn, a közlársaság elnöke *Faure* Félix 58 éves korában hirtelen elhunyt — *természetes halállal*.

A francia demokraczia sokat gyászol *Faure* Félixben, többet mint a köztársaság elnökét.

Gyászolja benne azt, aki maga is a népből származott, mint egyszerű timárnak a fia s éppen a demokraczia lépcsőjén emelkedett magasra egész az Elysee palotáig.

Meg is becsülte mindig azt az elvet, melynek mindent köszönhetett. Politikai szereplésében minden igyekeztét ez elv megvalósítására fordította az alkotmány minden keretében. Demokratizmusában odáig ment, hogy 1894-ben még mint képviselőházi alelnök indítványozta a szenatus közvetett választásának eltörlését és hogy azt is nép válassza az általános szavazati jog alapján. A miniszterelnök azonban megrettent a végrehajtott hatalom ily tul nagy gyengítésétől.

Az ország belügyeinek intézésében a nagy financiér s a simulékony diplomata nyilvánult tetteiben.

Franciaország ipara s kereskedelme sokat köszönhet *Faure* financiér talentumának és diplomatiájának, hogy a Dreyfus-ügy mozgalmi nem fajultak véres polgárháborúkká. Saját személyét óvakodott belemártani a Dreyfus-ügy salakjába. A szigorú semlegesség terén szilárdan megállott, míg kormányai egymás után buktak ki alóla.

A külpolitikában *Faure* megválasztása közeledést jelentett az európai udvarokhoz. A szentszék rokonszenvvel fogadta megválasztását és a megválasztott neutralismust ígért. Nemsokára megtörtént az a páratlan diplomai esemény, a mely leginkább jelzi *Faure* ügyességét, az orosz szövetséges megszerzése. Franciaország ujongott örömeiben, mialatt a kölcsönös látogatások alkalmával elcsat-

tantak a szövetség csókjai Párisban és Szt.-Pétervártt.

Ez a francia politika diadala.

*

Mi azzal a részvétellel tekintjük a francia közlársaság gyászát, a mely nagy részvétet tanusítottak a francziák, mikor a mi nagy halottunk feküdt több mint egy fél éve a ravatalon.

Rövid életrajzi adatai itt következnek, míg magánéletére nézve mai tárcza közleményünk tartalmaz adatokat.

Faure Félix született Párisban 1841. január 30-án. Sokáig mint gazdag hajógyáros élt Havreban, résztvett továbbá mint nemzetőr a német háborúban, 1881-ben pedig Gambetta programjához csatlakozva, képviselőnek választotta magát. 1881-ben helyettes államtitkár lett a közlekedési miniszteriumban; 1882. januárban megvált ugyan ettől a állástól, de a szeptember 22-én megalakult Ferry miniszteriumban újra elfoglalta. 1885. április 6-án másodszer köszönt le. Az 1889. és az 1893. képviselői választáskor újból képviselőnek választották Havreban, 1893. őszén pedig ő meg Etienne lett az Union des gauches vezére. 1894. november 18-án és 1894. január 11-én a képviselőház *Faure* alelnökké választotta. *Faure* különösen nemzetgazdasági és gyarmatügyi kérdésekben, meg a vámpolitika terén örvend nagy tekintélynek és Budget de la France et des principaux pays d'Europe depuis 1888. című művét a francia akademia pályadíjra méltatta. 1894. márciusában azt indítványozta, hogy a szenatus tagjait is közvetlenül a nép válassza, az általános szavazati jog alkalmazásával. *Perier* miniszterelnök azonban ez — időszerűtlen — indítványt ellenezte.

Képviselőházi alelnök korában érte őt a köztársaság akkori elnökének *Sadi Carnot*-nak meggyilkoltatása és *Casimir Ferrier* megválasztása 1894. június 15-én. *Perier* elnöksége azonban nem tartott sokáig. A folyton meg-megújuló heves támadások elől, melyet a kamarában rendeztek ellene, belekeverve családi életét is — lemondott és ekkor vette kezdetét *Faure* Félix szereplése. A sok elnökjelölt után *Faure* került ki győztesen 1895. január 19-én.

Haláláról részletes tudósításaink a következő:

Az elnök halála.

Budapest, február 17. (Saj. tud. táv.)
F a u r e Felixet a francia közlársaság elnökét folyó hó 16-án, délután 5 órakor

A két lovas hátul mintegy 2 lépésnyire követte a groom. Olykor-olykor Tournie tábornok is el kísérte *Faure* reggeli lovaglásában, s az elnök jobb oldalán lovagolt.

Az egy órai lovaglás rendszeren a Suresnes-i mezőig tartott, hol a tüzés és a lovasság gyakorló tere van. Itt az elnök megállott s végig nézte a katonák gyakorlatának néhány részletét s élénk megjegyzésekkel kísérte az egyes mozdulatokat. Néha csak akkor vették észre a tisztek, hogy az elnök ott van a gyakorlaton, midőn az kalapját leemelve köszönt nekik.

Reggel 9 órakor az elnök dolgozó szobájába ment s felbontotta a leveleket úgy magán, mint hivatalos ügyekben s azokat intézte el, részint maga, részint titkárával. Dolgozó szobája az Elysee palotának a kert felé néző egyik szárnyában volt mely két magas ablakával egy rózsával tele ültetett virágágyra néz. Két ajtó közül az egyik Tournie tábornok szobája felé nyílik, a másik de Lagarene kapitányéba.

A levelezések elintézése után az elnök a kérvényeket, panaszokat, kihallgatási kérelmeket intézte el s $\frac{3}{4}$ 10-kor a miniszteri tanácsba ment. — A miniszteri tanácskozó szoba gyönyörűen van berendezve, magas álló tükrök s csillárok díszítik a szőnyegekkel bevont kis termet, melynek közepén zöld posztóval bevont kerek asztal áll.

A tanácskozások kezdete előtt az elnök rendszeren leült egy sarokban s privát dolgokról beszélgetett az egyes miniszterekkel.

Az elnöki tisztet nagy komolysággal és

pontossággal látta el. *Mig* Grévy elnök inkább vidáman s bonhomival vezette a tanácskozásokat s *Sadi Carnot* kimérten, fagyosan, *Casimir-Perier* pedig nagyon könnyen befolyásolható módon elnökölt, *Faure* Félix úgy viselkedett mintha ő is előadó lenne s a legbehatóbban kérdezősködött mindenről.

A kihallgatásokat rendszeren hétfőn és csütörtökön tartotta délelőtt 10—12-ig. Ilyenkor fogadta a főállamhiválnokokokat és főtiszteket a politikai és irodalmi előkelőségeket vagy küldöttségeket, melyek valami ünnepélyre, vagy képviselőház felszentelés, szobor leleplezés ünnepélyére hívták meg.

Szerdán az elnök a kórházakat, jótékonyági intézeteket, kaszárnyákat látogatta meg. Ilyenkor elmaradt a reggeli lovaglás. Kilenc órakor fekete rubában, nyitott hintóban hajtattott ki palotájából, melynek kapujánál az őrség dobpergéssel fogadta s a hintó előtt a testőri szolgálatokat teljesítő vértess lovasok ügettek gyors lépésben fényes pánczélingben öltözve.

A villásreggelit pont 12 órakor szolgálták fel. Az egyszerűen berendezett ebédlő asztalnál hárman foglaltak helyet: az elnök, felesége és még hajadon, *Lucie* nevű leánya. A reggeli legfeljebb háromnegyed óráig tartott, melynek végével *Faure* visszavonult magánszobáiba kipihenni a délelőtti fáradsalmát. Rendszerint abban a szobában pihent le, melyet *III. Sándor* császár életnagyságu arcképe díszít, a melyet a már szintén elhunyt császár adott neki ajándékba.

Megesett az is, hogy a reggelivel egy fél óra alatt készen voltak. Ilyenkor egy kis fekete kávézás után az elnök, ki nagy dohányos volt, rágyújtott egy szivarra vagy egy pipa dohányra s egy kis intim causerie után ismét felvette frakkját s a becsületrend nagy piros szallagját s fogadta a külállamok nagyköveteit, vagy valamelyik herceget vagy éppen uralkodót, kik Páris megülehetős sűrűn keresik fel incognitóban vagy anélkül.

A hivatalos fogadások befejeztével, ha nem volt szobor leleplezés, vagy egyéb hivatalos ünnepély, egy óráig szabad ideje volt az elnöknek, melyet vagy pihenésre használt fel, vagy egy kis sétát tett a Park Monceauxban, Páris világhírű csodaszép sétaterén.

Hazatérve az elnök újra munkához látott. Ilyenkor írta alá a kinevezéseket s egyéb állami ügyeket, melyeknek száma néhanapján 200—600-ra is emelkedik. Hogy milyen óriási iratcsomó gyűlt itt egybe, arról elegendő fogalmat nyújthat, ha megjegyezzük, hogy ezen iratok rendbetartására nem kevesebb mint 12 titkár van alkalmazva megfelelő segédszemélyzettel.

Ha nincs valami délutáni jótékonyági bazár vagy ünnep, ugy az ebédet 7 órakor este szolgálják fel. Ebédjét *Faure* rendszeren családjával együtt költötte el, ilyenkor ott volt férjénél lévő leánya, *Madame Berge* is és unokája egy 8 éves kis fiúcska, kit a párisiak gyakran láttak ezelőtt néhány évvel kecsikázni egy kecske által vont kocsiban az Elysee palota kertjében. — Egy reggel azonban a kecskét is-

szívszélhűdés érte az Elysé-palotában levő lakásán. Az orvosi segély mit sem használt. Az elnök éjszaka 11 óráig agonizált s meghalt.

Páris, febr. 17. Faure elnök utolsó óráiról a következőket beszélük: Az elnök este 6 óra körül dolgozószobájában volt, midőn egyszerre rosszul lett. Azonnal behívatta Le Gall kabinetigazgatót, a ki az elnököt első segélyben részesítette és rögtön orvosokat hivatott. Az orvosok fáradozása dacára az elnök elvesztette eszméletét és este 10 órakor családja körében és Dupuy miniszterelnök jelenlétében elhunyt.

Dupuy miniszterelnök azonnal értesítette a két kamara elnökeit és a minisztereket az elnök haláláról és az algériai főkormányzót, továbbá a prefektusokat táviratilag tudósította a szerencsétlenségről. 11 órakor már mindenütt tudták, hogy az elnök meghalt. Az utcák nyugodtak.

Hir szerint a kongresszus szombaton ül össze. Jelöltekül emlegetik Dupuyt, Loubet, Melinet és Deschanelt. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, febr. 17. Az a távirat, a melyet Dupuy miniszterelnök nyomban az elnök halála után a prefektusokhoz és alprefektusokhoz intézett, így szól:

Az a szomorú kötelesség hárult reám, hogy önt a köztársaság elnökének ma este 10 órakor szélhűdés következtében beállott haláláról értesítem. Szíveskedjék intézkedni, hogy a lakosság haladéktalanul értesüljön arról a fájdalomról, a mely a köztársaságot érte. A kormány e fájdalmas eset alkalmából számít az ön egész figyelmére. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, febr. 17. Dupuy miniszterelnök körrendelet intézett a prefektusokhoz és alprefektusokhoz, a melyben felszólítja őket, hogy ne hagyják el állomásukat, ha pedig esetleg szabadságon vannak, azonnal térjenek vissza állomásukra. A körrendelet elmondja, hogy az elnök halála egész váratlanul következett be. Az elnök az utóbbi napokban épenséggel nem tért el rendes szokásaitól sem a munkában, sem mindennapi sétalovaglásban. Rendesen étkezett és aludt, de ismételt panaszkodott, hogy gyöngeséget érez lábában és nem képes járni. Teg-

nap az elnök a rendes időben hagyta el dolgozószobáját, este 7 órakor megebédelt és 10 órakor lefeküdt. Ma reggel hat órakor kelt fel, de megmondta körvezetének, hogy nem fog 7 órakor kilovagolni, a mint tegnap este tervezte. Le Gall kabinetigazgatónak, a ki akkor meglátogatta, azt mondta az elnök, hogy nem érzi magát rosszabbul, de jónak látja, hogy minden tulságosan fárasztó testmozgástól tartózkodjék. Dolgozószobájába ment, elolvasta az éjjel érkezett táviratokat, azután az ujságokat, a mint minisztertanács előtt rendszeren tenni szokta. Dél előtt 9 órakor elnökölt a minisztertanácsban, a melyet szokott szellemi frissességgel vezetett. A reggeli után, délután 2 órakor Le Gall szobájába ment, a hol a kandalló közelében helyet foglalt. Le Gall akkor engedelmet kért, hogy 1 órára magára hagyassa az elnököt, ki ezt megengedte neki. Midőn Le Gall 6 óra tájban visszatért, az elnök rendeleteket irogatott alá, köztük egyet, a melyet Bailloud tábornok terjesztett elő. Néhány perccel azután, hogy a tábornok elment, Faure elnök kinyitotta szobájának ajtaját, a mely Le Gall szobájába nyílik és kikiáltott:

— Jöjjön gyorsan, rosszul érzem magamat!

Le Gall rögtön odasietett, a támolygó elnököt karjával támogatta és a dolgozószobájában lévő kis pamlaghoz kísérte. Faure a fejét fogta és homlokát dörzsölte, miközben ismételtén mondogatta:

— Rosszul érzem magam.

Le Gall azután behívatta De Londelt, az elnöki kabinetiroda aligazgatóját és megkérte, hogy rögtön hívasson orvosokat. Véletlenül a palotában járt egy orvos, Humbert tengerészeti gyalogsági zászlóaljparancsnoknak egy rokona, a kitől azonnal tanácsot kértek. Az orvos kikérdezte az elnököt rosszullete felől és aethert inhaláltatott vele. Eleinte az orvos a bajt nem tartotta nagyon komolynak, de mikor Faure mégsem lett jobban, koffein-injekciót adott neki. Az elnök állapota akkor sem javult. Ujra csak azt mondta:

— Érzem, hogy meghalok. Oda vagyok, bizonyosan oda vagyok.

Azután feleségét és gyermekeit akarta látni. Faurené és Lucie leánya azonnal az elnök

dolgozószobájába mentek, a hol az elnök újra ismételte, hogy nagyon szenved, el van veszve. Kevéssel azután belépett Berge a feleségével.

Nyolcz óra 5 perczkor megjelent Lannelongue dr. Megvizsgálta az elnököt és Le Gall előtt aggodalmának adott kifejezést az elnök állapota felől. Le Gall azonnal közölte a diagnózist Dupuy miniszterelnökkel. A miniszterelnök azt a szándékát nyilvánította, hogy az Elysébe megy. Midőn azonban Le Gall tudtára adta, hogy jelenléte Faurenét és a család többi tagjait aggodalomba ejtené, mert figyelmeztetné őket a veszedelemre, amelyre nincsenek előkészülve, azt válaszolta Dupuy, hogy a belügyminiszteriumban marad és az első hívásra a palotába jön. Dupuy azonnal értesítette miniszter társait a történetekről. Faure elnök ezalatt még dolgozószobája pamlagán feküdt és egyáltalán nem kecsgettette magát illúsiókkal. Faurené a férje mellett volt. Az elnök elbucszott nejtől, köszönetet mondott neki szeretetéért és hűségéért melyet iránta mindig tanusított, azután elbucszott gyermekeitől és meleg szavakkal megköszönte Le Gall-nak munkásságát és hűséges ragaszkodását. Komornyikjához is intézett néhány barátságos szót. Kilencz órakor lerogyott a pamlagra és elvesztette eszméletét. Az időközben odahívott orvosok pióczát raktak a betegre. Mikor Dupuy miniszterelnök a köztársasági elnök állapotának reménytelen voltáról értesült, azonnal az Elysébe ment, ahova még az elnök elhunytá előtt érkezett. Az elnök agyszélhűdésben halt meg, anélkül, hogy eszméletre tért volna. Néhány perccel a katasztrófa előtt egy lelkész ellátta utolsó kenettel. (M. Táv. ir.)

Páris, február 17. Az elnök halálának a híre, amely rendkívül gyorsan terjedt el egész Párisban és csaknem valamennyi színházban még az előadás befejezte előtt köztudomásra jutott, mindenütt nagy szenzációi keltett. Amint a halál híre elterjedt, nagy néptömeg csődült össze az Elysée előtt, ahol rendőrség tartotta fön a rendet. Hivatalos és más tekintélyes emberek kocsijai egymást érték az Elysée előtt. A Faubourg St. Honoré, az Avenue Marigny, a Beauvan-tér és a szomszéd utcák fél egy órakor tele voltak várakozó kocsikkal. Nyomban az elnök halála után kibocsátott rendelet értelmében senkit sem bocsátottak be a palotába. Háromnegyed 1 órakor az Elysébe érkezett Loubet a szenátus elnöke. A palota előtti népcsődület késő reggelig tartott. A Boulevardokon is nagy hatást keltett az elnök halálának híre. Éjjeli egy órakor már sok ujságot árultak, a melyek néhány szóval hírül hozták az elnök halálát és leírták utolsó óráit. Az emberek egymás kezéből kapkodják a lapokat és csoportokba olvassák a gázlángok világánál.

Páris, febr. 17. Valamennyi lap konstatálja, hogy Faure elnök szeretetreméltóságával, jószívűségével, hazafiságával és a francia köztársaságnak külföldön való méltó képviseléről való gondoskodásával meg tudta nyerni a francia nemzet nagy többségének rokonszenvét. Az elnök halálával beállott helyzetet a lapok a jelenlegi viszonyokra való tekintettel nagyon komolynak tartják. A republikánus ujságok összetartásra buzdítják a kongresszus republikánus tagjait, hogy olyan utódot ültessenek Faure helyére, a ki a köztársaságot meg tudja majd védeni a cézári törekvések ellen. Elnökjelöltekül első sorban Loubet-t, Dupuyt, Freycinet-t és Melinet, azonkívül Deschanelt, Brissont, Bourgeois, Cambont és Constant emlegetik.

A »Radical« ezt írja: Tisztelettel üdvözljük Faure tetemét. Habár nem volt politikai barátunk, vele mégis egy őszinte republikánus száll sírba.

tállójában megfojtva találták, egy hatalmas angol dogn kutya oltotta ki életét mely az istállóba belopózkodott.

A kis kocsi ekkor a jószívű kis gyermek kérésére az elnök oda ajándékozta egy szegény invalidus özvegyének, ki abból tartja fenn magát, hogy kis pony lovaktól huzott kocsiban kocsikázattja a párisi apróságokat a Tuileriák kertjében. Ez a kocsi igen nagy forgalomnak örvend most is s nagy betűkkel van ráfestve szép vörös színben: »Don de M. le président de la République«.

Ilyenek voltak a hétköznapok, melytől alig-ig különböztek a vásár- és ünnepnapok.

Mint általában ismeretes, a volt elnök nagyon szeretett utazni. A hatalmas területű Franciaországnak alig van olyan városa vagy nagyobb községe, hol Faure valami alkalomból, legalább egyszer meg nem fordult volna. Utazásaira az elnök, ki igen nagy súlyt fektetett a kifogástalan elegáns öltözetre, rendszeren 4 se-lyemkalapot, 3—4 tuczt gallért és keztyűt vitt magával, mert néha 5—6-szor is váltott tisztán naponként. Utazása közben hét szolgálót, kik közül 2 inas minden lépésénél nyomában volt, s kiknek egyedüli dolga az volt, hogy az elnöknek átnyújtott virágcsokrokat és ajándékokat átvegyék vagy őrizzék az elnök felöltőjét és sétapálcáját, mikor Faure el volt foglalva pl. fél kellett tüzni a becsületrendet egy katoná, munkás vagy apáca mellére.

Faure, mint már említettük, szenvedélyes vadász volt. Az igaz, hogy rendelkezésére állott

Franciaország legnagyobb rendben tartott két vadászterülete a Marly-i erdő és Rambouillet, melynek százados fái közt egykor még XVI. Lajos és Marie Antoinette üzték a nemes vadat s így lehetett is kedve vadászni.

A vadászatra meghívott vendégek rendszeren 9 órakor indultak a párisi Montpanasse pályaudvarról az elnök külön vonatán Marly-le-Rio-ba vagy Rambouilletbe. A reggeli 10 órakor volt s a vadászat csakis délfelé kezdődött.

Vadászatra majd mindig 8 vendég volt hivatalos s ezek is többnyire külföldi hercegek vagy nagykövetek voltak. Az orosz nagyhercegek különösen gyakorta keresik fel Párist s ilyenkor a vadászat kimaradhatatlan.

Az elnök rendszeren éjfél tájban feküdt le, ha valami premiére-re vagy az operába ment, — máskor azonban már 11 óra előtt ágyban volt.

Igy élt Faure Felix mint elnök. A párisi nép nagy tiszteletben tartotta, mert az ő elnöksége alatt jött létre az orosz-francia szövetség s az ő idejében fogadta Páris falai között a hatalmas orosz czárt, kiért annyira rajong minden francia s tagadhatatlan, hogy a néhai elnök egész életében igyekezett is, hogy népszerű legyen.

Ezt el is érte. Ebben nagy része volt jótékonyágának és áldozatkészségének, továbbá azon körülménynek, hogy egyszerű mesteremből küzdött fel magát fényes állásába, — végül az is nagyban emelte presztige-zsét, hogy milliomos volt.

A »Goulois« ezt mondja: A köztársaság batodik elnökét, III. Napoleon óta hetedik államfejét teljes erejében ragadta el a halál. Emlékeztünkben tovább fog élni, nem annyira személyes érdemeinél fogva, mint inkább azok miatt az események miatt, a melyek nevéhez fűződnek, nevezetesen az Oroszországgal való szövetség és az Olaszországgal való kibékülés miatt.

A »Petit Journal« ezt írja: Az államfő tehetsége a Dreyfus-ügyben gondtal és aggodalommal töltötte el az elnököt. Kétségtelen, hogy ez alatt a teher alatt roskadt össze Halála tragikussá válik.

Cornely ezt írja a »Figaro«-ban: Néhány órára el kellene felejtenünk viszállyainkat és arra a veszedelemre kellene gondolnunk, a mely bennünket fenyeget, ha a parlamentben az új elnök választásakor ugyanolyan szenvedélyek kerülnek fölül, ugyanolyan zavar támad, mint a törvényhozó munkában. Bizhatunk különben Dupuy erélyében, aki senkit sem jogosított fel arra, hogy intenciói őszinteségében kételkedjék.

Clemenceau azt mondja az »Aurere«-ban, hogy az elnökség körül valószínűleg nagy lesz a versengés és hogy az állást az fogja elnyerni, aki a Dreyfus-pör revíziója ügyében kész lesz Faure elnök szerepét folytatni. Egyszerre felvirradt Dupuy és Freycinet napja. Clomenceau kijelenti, hogy Loubet-ra szavaz.

A nacionalista újságok Cavaignac sége mellett kardoskodnak, de maguk is azt mondják, hogy ennek a jelölésnek nincs kilátásra sikere.

Az Intransigeant ezt írja: Bajosan jövendölhető meg, kit fog a kongresszus megválasztani, azt azonban mondhatjuk, hogy Versaillesban Dreyfus-párti elnöknek nem lesz többsége. A Léhel-fegyverek azután magoktól fognak elszülni.

Az elnökválasztás.

Budapest, febr. 17. (Saj. tud. táv.)

A francia köztársasági elnököt választó kongresszus holnap ül össze s aznap meg is választja elnökét. Komoly jelöltek: *Lonbeth* és *Meline*.

A legújabb Pulszky botrány.

Még élénk emlékezetben van az a botrány, a mely Pulszky Károly nevéhez és szerepléséhez fűződik. A jogszolgáltatásnak torzra az egész eset, a mely már olyan neveltséges, hogy nem is lehet rajta nevetni. A komikum szakértői azt állítják, hogy a neveltségesnek ez a legnagyobb foka. Ez tévedés, mert mint alább látni fogjuk, még ennek a komikumnak is van fokozata.

Tudjuk ugyanis, hogy Pulszky Károly hűtlen kezelés és sikkasztás vádjával állott. A vád alól szépen és simán kisiklott, mert Pulszky Károlyt egyszerűen örültek nyilvánították s beszámíthatatlanság czime alatt fölmentették a vád alól. Mihelyt a vádhatóság fölmentette, Pulszky eszelőssége is elmúlt. Megjött a józan esze és ma ismét okos ember. Annyira bíznak az okosságában, hogy nemcsak nyugdíjat kap az államtól, hanem új tanulmányutra is küldték ki államköltségen az egyszerű megtévelyodott, majd újra okossá vált hűtlen kép- és pénzkezelőt.

Ha akadna valaki, a ki e groteszk képen megbotránkozva, azt állítaná, hogy ilyen dolgok csak Magyarországon, a mostani magyar kormány alatt történhetnek, azt megnyugtathatjuk azzal, hogy tő ténnek ennél még különb dolgok is nálunk. Mert a Pulszky-ügy folytatása: az Olszky-ügy csak fokozza ennek a dolognak a szomorúan komikus voltát. Hisz azt is tudja, mindenki, hogy Olszki, olasz képkereskedő, lefoglaltatta Bolognába a magyar állami selyemkiállítás tárgyait követelése fejében, a melyet Pulszky a magyar állam nevében hagyott

nála hátra. A kormány kétségbevonta Olszki követelésének jogát, de az olasz törvények megítélték Olszki követelését és a magyar állam vagy fizet, vagy selymet nem kap vissza, a mi egyformán kellemetlen volt a magyar államnak, mert végül ismét csak fizethet.

Hogy ennek az ügynek a tragikomikuma még groteszkebb legyen, fölmerült ime egy Olszki-ügy egy kis név és helyváltozással. A Pulszky név megmarad. Olszki helyett azonban ezentúl egy Una nevű volt, bécsi bérzeügynök nevét kell írunk, ki jelenleg Berlinben lakik.

Una ur ugyanis azzal állt elő, hogy 30000 forint értékű borok birtokában van, a melyeket Pulszky Károly adott neki a magyar állam nevében. Vajjon bérzeügyletekből, vagy műtárgyak vásárlásából származott-e ez a követelés azt egyelőre nem tudjuk. Tény, hogy ezzel a 30000 forinttal a magyar állam tartozik Una urnak. A berlini törvény megis ítélte már neki 9000 forintot. Behajtani Magyarországon ezt a pénzt persze nem lehet, de azért Una ur azt az utasítást adta jogtanácsosának, hogy pörölje a hátralevő összeget is. Pörölje és ítéltesse meg. Majd ha Berlinben vagy hátul Németországban valamikor kiállítás lesz, a honnan a magyar állam nem maradhat el úgy tesz, mint Olszki: lefoglalhatja a magyar állam által kiállított értékeket.

Igy hát a magyar állam vagy megfizeti a Pulszky Károly által csinált új dubiózus követelést, vagy soha sem vehet részt egy Németországban bármikor is bárhol rendezendő kiállításon. Minthogy részt kell vennie, hogy a gazdasági versenyekben közreműködhessek, nem tehet egyebet, minthogy annak az adófizető polgárság issza meg a levét.

Az a Pulszky-ügy legújabb fordulata. Nem lehetetlen, hogy maholnap új összegek merülnek fel, amelyeknek kifizetését Pulszky a magyar államra utalja, gondolván, hogy annak idejében majd csak szépen megőrül és szépen újra megokosodik, de a magyar állam mindenképpen fizetni fogja.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Február 26. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

* **Uj regényünk.** Ismét eredeti regényt közlünk lapunk regényesarnokában. *Mándoky* Sándor neve ismert olvasink előtt előkelő izléssel, sok idealizmussal megírt tárczáiról. A fővárosi szépirodalmi lapokban különösen az »Ország Világ«-ban sok szép elbeszélése jelent meg. Két szépirodalmi dolgozatával önnállóan is megjelent a nagyközönség előtt s a kritika is elég jól fogadta. Mostani hosszabb elbeszélése, melyet ma kezdünk közölni

A SZEGVÁRI NÁBOB FIA.

czimet viseli, meglepő routinnal, pszichológiával, pompás nyelvezettel van írva s meseszövése oly érdekes, hogy türelmetlenül fogják várni az olvasók az újabb közleményeket. Legfeljebb három hét alatt az egész kis regény közlése véget ér.

* **A kolozsvári választás.** Kolozsvárt tegnap ment végbe a képviselőválasztás *Teilitseh* Arthur br. erdőigazgató kormánypárti és *Pázmándy* Dénes függetlenségi jelöltek között. *Teilitseh* 625 szóval *Pázmándy* 257 szavazata ellen lett megválasztva. A választás megtörténte után elkeseredett tüntetést csináltak a Pázmándy párt hívei, mely utóbb véres zavargássá fajult. Óriási néptömeg gyűlt össze a városház elé, ahol a szavazás végbe ment s a Kossuth nótát énekelte. A rend fenntartására kivezényelt csendőrséget kövekkel megdobálták. Egy csendőrt annyira megsebesítettek, hogy szolgálatképtelenné vált. A csendőrszázados 40 csendőrrel jött a zavargatottak meg-

mentésére és szurony-rohammal szétszórta a tüntetőket. Utóbb a katonaság is kivonult s nemsokára csend lett.

* **A kalocsai érsek jubileuma.** Több fővárosi lapnak az a híre, hogy Császka György kalocsai érsek a jövő hóban ünnepli püspökségének negyedszázados jubileumát, tévedésben alapszik. A kiváló egyházi ügyénis nem márczius, hanem július hó 19-én éri meg 25-ik évfordulóját püspökké szentelésének. Az évfordulót a jubiláris érsek valószínűleg valamelyik fürdőhelyen Gasteinben vagy Gleichenbergben fogja megülni. Igazi jubileuma azonban a jövő esztendőben lesz, amikor áldozárrá szenteltetésének 50-ik évfordulóját megünnepli.

* **A vízvezeték villamos jelzője.** Nagyváradi város vízvezeték nagy tartálya villamos jelzővel van összekötve a mérnöki hivattal, a mely mindég mutatja, hogy mennyi víz van a magas tartályban. Mivel a telefont az állam vette át, a posta-távirda igazgatóság megkereste a várost, hogy a villamos vezetékről részletes tervet adjon be. Felvilágosítást kér továbbá arra nézve, hogy a villamos jelző sodrony-tartója nincs-e a telefon oszlopokra erősítve s ha van, helyezze át saját oszlopjára. A mérnöki hivatal már megadta a választ, hogy minden tartó a város saját oszlopára van elhelyezve.

* **Meghívás.** A Katholikus Kőr vigalmi bizottságának tagjai ez uton kéri fel, hogy márc. 6. u. fél 6 órakor a kör helyiségében tartandó gyűlésen lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

* **A szajoli földesuszamlás.** Napok óta késéssel jön a pesti vonat, mert Szolnok és Szajól között a jobb vágányt igazítják. Tegnap azonban nagyobb baj is történt. A Tisza medrében a szárazság miatt alacsony a vízállás, a szajoli földek pedig nagyon vizenyősek lévén, tegnap délelőtt nagyobb területen földesuszamlás történt ami a bal vágányt is tönkre tette s a közlekedés elé nagy akadályt gördít. A személy- és postaközlekedés csak átszállással történik, ami sok késedelmet okoz. Tegnap a délutáni személyvonat két órát, a gyorsvonat pedig egy és félórát késett. Az akadály elhárítása a szolnoki mérnöki hivatal jelentése szerint 5—6 napot vesz igénybe, — addig némi kellemetlenséggel jár az utazás a főváros felé.

* **A tűzéraktanya ügye.** Már eddig is sok baja volt Nagyváradi városának a tűzéraktanya építőivel, s bár már rég elfeledte a katonaság a laktanyát, még mindig akad elintézni való. A parancsnokság újabb ismét jelentést tett a városnak, miszerint igen sok a hiány. Mintegy 6000 frtra rug a még elkészítendő munka. Daczára a többszöri felszólításnak, a vállalkozók nem intézkednek a munkák elkészítése iránt. A városi mérnöki hivatal előterjesztést tett a tanácshoz, hogy utasítsa a mérnöki hivatal miszerint a munkálatokat a vállalkozók költségére elkeszi hesse.

* **Nagy Gyárfásné.** Dr. *Grosz* Albert közegészségügyi tanácsost mint édes apát és több előkelő bihari családot borított gyászba *Nagy* Gyárfás m. kir. honvédhuszárőrnagyné halála. A mélyen sujtott férj a következő gyászjelentést adta ki:

Nagy Gyárfás m. kir. honvéd-huszár őrnagy fájdalomtól megtört szívvel tudatja felejthetetlen ne-jének Nagy Gyárfásné, szül. *Grosz Hildegardenak* f. hó 17-én déli 12 órakor, hosszas, súlyos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hűlt tetemei f. hó 19-én d. e. fél 11 órakor fognak örök nyugalomra tétetni. Nagyváradi, 1899. febr. 17. Nyugodjék békében!

* **Amerikai nábob Budapesteu.** Amerikaiaknak, de sőt az egész világnak egyik leggazdagabb embere *Could* F. E. két nap óta fővárosunkban tartózkodik. *Could* New-Yorkból jött és a Royal-fogadóban szállt meg. Apja

volt a híres Jay Gould, aki néhány év előtt meghalt és kimeríthetetlen vagyont hagyott hátra. Gould F. E. több napig itt marad. Tegnap az operaházban volt. Budapestről a legnagyobb elragadtatással beszél.

* **Virágos fa februárban.** A szokatlan időjárás lassan kicsalja a növényzet fejlődését. A mezők szépen zöldelnek, s a korán fejlődő fák kezdenek rügyezni. Tegnap a Kálvária hegy alján látnunk egy mandula fát, a mely ugyan szépen rügyezik. A gazdák félnek, hogy ez a korai vegetáció nem örvendetes, mert a későbbi hideg tönkre teszi a termést.

* **Halálhírek.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alólirottak fájdalmas szívvel tudják a legjobbját, atyát, apóst, nagyatyát és rokon **Sütő Mihály**nak, f. hó 16-án d. u. 3 órakor, élt 78-ik évében, hosszas szenvedés után förtélt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 18-án, d. u. 3 órakor fog Fő-utca 985. szám alatti lakásnál az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után az olasz sírkerben örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1899. február hó 16-án. Béke poraira! — Özv. Sütő Mihályné, szül. Margittai Jozefa neje. Sütő Juliánna férj. Polgár Józsefné, Sütő Gyula, Sütő Karolin, gyermekei. Vig Sándor, Vig Mária férj. Tamás Andrásné, Vig Juliánna férj. Vakerits Jánosné, Vig Etelka, mostoha gyermekei. Germán Pál, Polgár József, Tamás András vejei. Vig Sándorné szül. Ugrucz Mária, menyee. Germán László, Tamás József, Tamás Erzsike, Tamás Ilona, Vakerits József, Vakerits Katalin, Vakerits Juliánna, unokái. Germán Katicza férj. Davola Józsefné, Germán Juliánna férj. Nagy Béláné, ifj. Davola József, Nagy Béla, rokonai.

* **Kissé több gondot.** Ugy látszik a rendőrség nem nagy gondot fordít arra, hogy a közlekedést biztosítsa. Nagy-Kut-utca alsó végén évek óta különös állapotok vannak. Az utcán átvonuló vízlevezető árok valóságos veszedelem; már sok szerencsétlenségnek volt az okozója. A házak ablakait becsapja az elvonuló kocsisárral. Most még gyönyörűsebb az állapot. A 140. sz. háznál építenek s a gyalogjáró utat eltorlaszolták teljesen téglával s most a közönség bokáig érő sárban kénytelen gázolni. Ha Kópacselen látunk ilyen állapotot, a hatóság bizonyára intézkednék, de Nagyváradon az ilyenekre nem ér rá sem a mérnöki hivatal, sem a rendőrség.

* **B-ujfalui csendélet.** B-Ujfalut a helvét vallású lelkész-választás tartja izgatottságban. A választás ugyan még csak a jövő hónapban lesz megtartva, de azért már a korteskedés folyik javában. A minap érte el tetőpontját, akkor t. i. mikor az ellenpárt vezérferfiainak ablakán nagy ákon-bákkal irott ilyen cézdeluk röptek be:

»B-Ujfaluban is van olyan reszelő, a milyennel Erzsébet királynét meggyilkolták.«
Azóta a csendőrség gondoskodik folyton a kortesztűz leállítására.

* **Kardpárbaj — vér nélkül.** A múlt hó vége felé Budapesten két vívó mester között párbaj volt. A két mester, mint azt annak idején megirtuk, másfél óráig próbálkozott, hogy a másikat megvágja, de eredmény nélkül, míg végre is annyira kimerültek, hogy a párbajt folytatni nem tudták. Sokan, akik ezen esetet olvasták, hitetlenül rázták fejüket. Ezeknek okulására megírjuk az alábbi esetet. A váradai jogakadémian néhány nap óta izgalmasan tárgyaltak egy kártya-affért, amelynek előre láthatólag kardpárbajjal kellett végződnie. A párbaj tegnap délután meg is volt. A felek segédjei kardpárbajban állapodtak meg. A feleket azután a szokásos módon felállították s össze is engedték őket, egymásután 12, mond tizenkészer, azonban ezen tizenkét összeapás alatt egyiknek sem sikerült a másikat megsebesíteni. A tizenketedik összeapás után a két párbajozó kibékült s így vége lett a párbajnak.

* **Amerikai hölgyek gyémántjai.** Valóságos szenvedélylyé nőtte ki magát az amerikai hölgyekben a gyémánt ékszerek szeretete. — Állítólag tizenöt new-yorki hölgy több mint 5 millió márká értékű gyémánttal büszkélkedik. — Ezek a következők: Astor Vilmosné, Bradley Mártonné s Castellane grófnő mindegyik

6000.000 márkányival; Vanderbiltné s Townsée Burdenné 4000.000 márkányival; továbbá Vanderbilt Kornélné, Asztor Jakbné, Gould Györgyné s még más hat hölgy 2 millió márkányival. Ez kerek 5.1000.000 márkát tesz ki.

* **Közgyűlés.** A biharmegyei korona-takarék- és hitelszövetkezet ma délután 3 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését Szunyogh Péter elnöklété alatt.

IRODALOM

— **Leszállított áru könyvek.** Dr. Székely István egyetemi tanár, hogy az »*Ösztön és ész*« című munkájának megszerzését megkönnyítse, annak árát 4 forintról 3 forintra szállította le (bérmentes küldéssel.) Papnövénydekeknek a munka 2 frt 50 kr. Szívességet nekünk tenni lapunk olvasóinak azzal, hogy erre figyelmeztetjük és egyúttal a munkát melegen ajánljuk pártolásukba. — Továbbá ugyanazon szerzőnek »*Svájci séták*« című érdekes utleírása szintén leszállított áron 60 krért (papnövénydekeknek 40 krért) kapható. Mindkét munka megrendelhető Nagyváradon, a Szent László-nyomda igazgatójánál (Apáca utca 3.) vagy pedig a szerzőnél magánál Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Igazságszolgáltatás.

Az unoka testvérek. Sárszeg községben nagy számban vannak Fürtösök. Vannak szegények, vannak gazdagok, akik teljesen különválva élnek. Haragban vannak a gazdagok a szegényekkel.

Az egyik gazdag Fürtös Lőrincz bíró volt a múlt esztendőben. Birósága alatt történt, hogy egy dögölt, már erjedésnek indult lovat találtak a földeken.

A bíró kiüzent az egyik szegény Fürtös Jánosnak, aki különben neki édes unoka testvére, hogy a dögöt szállíttassa el.

A beteges, szegény ember nem volt hajlandó ezt a kivánságot teljesíteni. Azt üzente vissza, hogy a lovát és a szekérét készségesen oda adja, azonban ő maga nem viszi el az erjedésnek indult dögöt, mert egészségi állapota ezt nem engedi meg.

A bíró azonban nem volt megelégedve ezzel a felelettel, hanem továbbra is ragaszkodott azon elhatározásához, hogy Fürtös János sajátkezüleg távolítsa el a dögöt.

Mikor Fürtös János meghallotta a bíró parancsát, elment hozzá s szidni kezdte, sőt később tettelegességgel mentek, egymást kölcsönösen elverték, úgy hogy mind a ketten hosszabb ideig feküdtek.

Az ügy azután a törvényszék elé került.

Fürtös Lőrincz hivatalos hatalommal való visszaéléseért és súlyos testi sértés vétségéért volt vád alá helyezve, míg Fürtös Jánost könnyű testi sértés vétségéért ült a vádlottak padján.

A törvényszék előtt az első rendű vádlottat Fürtös Lőrinczet Román József ügyvéd, a második rendűt, Fürtös Jánost pedig Hegyesi Márton ügyvéd védte.

A tárgyalás folyamán igen sok tanút hallgattak ki. A törvényszék mind a két vádlottat bűnösöknek mondta ki s elítélte Fürtös Lőrinczet nyolcz napi fogházra s 5 forint pénzbüntetésre, Fürtös Jánost pedig öt forint fő és 2 frt mellékbüntetésre.

Ezenkívül kötelezte Fürtös Lőrinczet, hogy Fürtös Jánosnak fizessen 15 frtot fájdalom díjért, míg Fürtös János 5 frt kártérítésre lett ítélve Fürtös Lőrincz javára.

A vádlottak felebbezték szintugy az ügyész is.

Joghallgatók párbaja. A múlt év tavaszán Csordás János és Kövály Miklós joghallgatók valami szóváltás után egymást kölcsönösen megsértették. A dolog vége kardpárbaj volt, amely le is folyt br. Chappon S. vívótermében. A párbaj Csordás megsebesülésével ért véget, aki a felső ajkán kapott súlyosabb sebet. Az ügy tegnapra volt tárgyalásra kitzüve a törvényszéknél, azonban a párbajon Csordás János nem jelent meg, így a tárgyalás megtartható nem volt.

A kuria a gabonauzsora ellen. A kir. kuria büntető osztálya ma határozott azokban a délvidéki gabonauzsora-perekben, melyek oly nagy port vertek fel és melyekben a legfelső fórum döntését az igen közelről érdekelt budapesti gabonakereskedő czégek méltó aggodalommal várták. Ezek az ismeretes pörök onnan származtak, hogy délvidéki parasztoktól egyes gabonakereskedők potom áron megvették tavasszal a termést és mikor 1897. őszén a silány aratás után a gabona ára felszökött, differenzia fejében az adott összeg három-négyeszeresét vették meg a szegény gazdákon, akiket irgalmatlanul perelték, licitáltak és koldusbotra juttattak. A fehértemplomi törvényszék két ilyen esetben uszora vétsége miatt vád alá helyezte a gabonaügynököket és felebbezés folytán a vádhatározat ma a kuria döntése elé került. Ez a döntés lesújtó a terheltekre. Legfőbb bíróságunk természetesen figyelmen kívül hagyta a »legitim kereskedelem« jelszava alatt hangoztatott frázisokat, melyekkel még az utolsó perczben is befolyásolni akarták a közvéleményt azok, akik a kuria határozatának praejudiciumától tartanak és a vádhatározatot helyben hagyta.

A nagyváradai kir. tábla kitüzött ügyei.

Előadó: *Marienescu Athanáz.*

- 99. Farkas Ferencz — Német Juliánna.
- 101. Kis Erzsébet — Takács Sándor.
- 105. Bereczki Mihály — Bereczki Erzsébet.
- 106. Roczó József — Polonyi Erzsébet.
- 107. Boros Mihály — Varga Anna.
- 110. Rortos Gábor — Tóth Mária.

Előadó: *Fráter Imre.*

- 2130. Bolobán Anyicza — Kosztán György
- 2139. Kimpian János és neje — Czibenszky Vazul.
- 2425. Morár György — Argyelán Simon.

Előadó: *Bócz Géza.*

- 2669. Nagy-Bárod község s. t. — Boros Péter s. t.
- 2713. Vajda Károly János — özv. Ferencz Matyejné.
- 2760. Gencz Juon és társa — Nyegrucz T.
- 2761. Gyorgyian Gavilla — Taur Onucz.
- 3078. Krupka Károly és neje — Grunvald Mór és neje.
- 304. Hegyesi Zsuzsána s. t. — Paskabi ev. ref. egyház.
- 322. Horváth Konstantin hagyatéki ügye.
- 323. Kafincez Ferencz hagyatéki ügye.
- 335. Kalmazsán Mitru hagyatéki ügye.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

- 2579. Prunknak Toma s. t. — Borha Gy. né.
- 2666. Özv. Molnár Ferenczné — Vékony M.
- 2666. Horváth Vaszaline — Babos Nyika s. t.
- 2735. Zsiros Agnes s. t. — Zsiros Bálintné.
- 3273. Magy. juttafonó szövő gyár — Rémicz Ignác és neje.

SZINHAZ.

Ámon Margit sikere Pozsonyban.

Megemlékeztünk arról, hogy a váradai közönség múlt évi kedvence: Ámon Margit most Krecsányi szintár ulatával Pozsonyban játszik. Mint Pozsonyban írták, a társulatot igen kedvezően fogadták, különösen pedig nagy sikert ért el Ámon Margit, aki már az első játékaival az egész közönséget meghódította. A pozsonyiak egészen elvannak ragadtatva játékaival, úgy, hogy most már éppen úgy ünneplik, mint annak előtte Budán és Temesvárt.

Bemutató a Nemzeti Színházban.

Az első vihar.

Budapest, február 17.

Herczeg Ferencz olyan kedveltje a közönségnek, hogy ez készséggel szügeráltatja magát a mindig szeretetreméltó, előkelő író által és annyira kedveltje Herczeg Ferencz az író-világnak is, hogy a kritikusok egész hada szívesen lerakja a fegyvert s mi valamennyien beállunk — publikumnak.

Nyert csatája van annak a drámairónak a ki feledtetni tudja az emberrel bírálói kötelességet s helyette arra készlet bennünket, hogy csupán élvezzük a darabját. Ám hadd mutassa ki más azokat a fogyatkozásokat, melyeket az első vihar szerzője egy mai előszónak nevezett csevegésében maga is beismer; én a magam részéről örömmel néztem a gonddal megrajzolt érdekes alakokat, szívesen halgattam a színes elmés párbeszédet és élveztem a keresetlen modern egyszerű mesét, mely természetes cselekményben, minden hatásadás nélkül élénk tár az író.

Herczeg Ferencz maga fölveti a kérdést: vajjon érdekes-e a darabja? Hadd válaszoljak rá a premiére előtt néhány órával. Az olyan előkelő közönséget mint a Nemzeti Színházé a témának az a választékossága lehetetlen, hogy ne érdekelje. Hála Isten, a kerepesi-úti első műintézetben még nem romlott meg annyira az izlés, hogy csupán drasztikus eszközökkel lehetne fölszigazni az idegeket.

Az új darabban az első vihar egy tacsókó ifjunak. Lorántfy Lehelnek (Dezső) első szerelme az unatkozó, szeszélyes Olga báróné (P. Márkus Emília) iránt. Az ifju belebolondul az első asszonyba, a ki kaczerkodik vele, de aztán a havasok közé menekül, a hol aztán észre tér. Ez alatt otthon az asszonyt is észreírítik. Egyrangu a mese a példával egy szenvedélyes férfit, Dobó Oszkár (Gáspár) kitarító szerelme egy szofizmatát szerető szép özvegy grófné, Lorántfink (Csillag Teréz) iránt. A két történet majdnem parallel halad egymás mellett, de a szerző ügyesen egybekapcsolja azokat. Oszkár megmenti Lehel és jutalmat megkapja a tacsókó mostoha anyjának a kezét.

A négy felvonás, mintha tulságos vagy kevés volna ehhez a kettős képhez. És mintha Olga kigyógyítása, szivbajának az emlegetésével, nem volna szerencsés lélektani momentum. A harmadik felvonásbeli erősen drámai fordulat és mintha megrontaná a különben vigjátéki hangulatot. És mintha... De hát miért akadékoskodjam tovább? Nem teszem. Csak azt ismétlem újból, hogy a közönség élvezetet, érdekes, szép darabot kap megint Herczeg Ferencztől, akinek a közreműködők: P. Márkus E. Csillag T. hálás szerepeket köszönhetnek. Császár kiváló ábrázolást nyújt, mint Dobó Oszkár. Igazi férfiú, szeretetreméltó és imponáló. Császár remekelni szokott az ilyen jelemek bemutatásával. Gyenes is jelesül tudja elhitetni velünk, hogy báró Litvay oly elnéző hőbortor felesége, Olga, iránt. Szigorát, okosságát, gyöngédségét a férjnek nem lehet harmonikusabban összeegyeztetni. Dezső, mint Lehel létteljes, vonzó magyar ifjut állít a színpadra.

Temperamentuma mindvégig szerencsés Zilahi a karikatúrás vonásokkal rajzolt Bénit megfelelően mutatja be. Kisebb szerepeiben Egressy, Náday Béla (igen fess huszár hadnagy Vizváriné, Meszlényi Adrienne és Közösmezey szolgálják a szerző érdekét.

F—m.

REGÉNY-CSARNOK.**A szegvári nábob fia.**

— Elbeszélés. —

Írta: Mándoky Sándor.

Iszonyatos éjszaka volt. Tombolt az orkán, zugott a zápor. — A vihar kergette rémes fellegek gomolygó kebeléből egy-egy villám-sugár cikázott alá, — egy pillanatra nappali fénybe borítva a koromsötét boltozatot, — vérfagyasztó, éles csattanással dürdült meg nyomban utánuk a haragos ég, — mintha csatára kelt volna az elemek féktelen tábora, hogy rombadöntse, megsemmisítse a föld halandó gyermekeinek parányi lakhelyét.

A szegvári kastély földszinti nagy termében örökzöld ciprusok, széles levelű pálmák, sötét lombu borostyánok között feküdt gyászos ravatalán, az arany kalászszal ékes Tiszamentének leggazdagabb földesura, — gelei Reesky Menyhért.

A hatalmas ezüst kandelláberek karvastagságú viaszgyertyáinak sárgás világa, a nafta lámpák lobogó, kísérteties fénye, bágyadtan világították be a ragyogó gyászpompával díszített tágas csarnokot.

Az idő már éjjelre járt s a halott mellett csak gelei Reesky Andor, a nábob egyetlen fia virrasztott.

Andor könnyelt szemekkel némán merengett el azon a sápadt, csontos arezon, melyet még a halál sem tudott elváltoztatni; — az életében is épp oly komor, oly merev vala, mint most. — Az a régesrégén kihült szív, a halál csókjától, csak dobogni szünt meg; hisz ő hosszú harmincz éven keresztül sohasem élvezte a szülei szeretet kényeztető melegét. — Azokat a keskeny, néma ajkakat, melyeknek az ő számára, soha egy bátorító mosolyuk, egyetlen édes csókjuk, soha egy szeretetteljes szavuk sem vala; — ő mindig olyan fagyosoknak, olyan vérteleneknek ismeré. — Mintha nem is az édes atyja lett volna az a magába zárkózott, világot gyűlölő, csak önmagának élő ember. — Istenem! pedig ő gyermeki szívének egész vonzalmával ragaszkodott hozzá, lelkének egész szeretetével rajongott érte.

És ott a édes atyja ravatala mellett visszaemlékezett a fiú az ő sivar, örömtelen ifjuságára.

Boldogtalansággal kezdődött az élete — árvának született; — az édes anyját nem is ismerte. — Volt egy jámbor öreg dajkája; — az viselte a gondját, jó formán egyedül csak az szerette, az kinlódott vele, az tanította meg imádkozni is. — Mikor már nagyocska lett, az öreg Sára néni kivezette a temetőbe, az édes anyja sírjához; — és ott a hatalmas márvány kereszt előtt letérdeltek mind a ketten és együtt könyörögtek a megboldogult nagyasszony lelke nyugodalmáért. — A buzgó imádkozás után Bandika elővette a nyakában viselt arany szivecskét, — megcsókolta és azzal vetett magára keresztet. — Az a kis amlett a korán elvesztett szülő egyetlen emléke volt, — az az ártatlan csók a porladó édes anyának szült.

Szegény Sára néni, — most már ő is ott alussza örök álmait a szegvári temetőben. Elment ő is a nagyasszonyhoz; — elment, hogy beszámoljon hűséges szolgálatával; — elment, hogy ezután urnójával együtt imádják az Istent az ő fiok, a Bandika földi boldogságáért.

Istenem! — hogy megsiratta ő azt az öreg cselédet, mikor elvesztette. — Hisz nem cselédje. — De édes atyja, édes anyja, mindene volt az ő neki, — mert Reesky Menyhért az egyetlen fiával sem törődött semmit. — Hete-ket, hónapokat töltött távol az otthonától. — Folyton jött, ment, kereskedett, építkezett, sorba járta a majorjait és évről-évre gyarapította a vagyonát. Lassanként kibőjtölte és szép csendesen megette a szomszédjait; egyik birtok a másik után olvadt bele a dominiumba. Első virilista lett. A megyén be is választották egy esomó bizottságba; de bizony a szegvári nábob soha feléje se nézett a közügyek csarnokának. Gelei Reesky Menyhért, az

egykor híres gentry gavallér, a hogy eltemette a feleségét, telj-sen megváltozott. Mintha meggyűlölte volna a fajtáját, az uri népet, minden szokásában, még a viseletében is. Szakitott a multtal, visszavonult a birtokaira, beállott parasztnak s a szántóvető ember egyszerű gunyáját öltötte magára. Ennek a nagy átalakulásnak pedig senki sem tudta okát adni. De hiába is firtatták volna; így azután napirendre tértek fölötte s elnevezték az öregot »mándlis bárónak.« De hát mit törődött ő ezzel!

Komor, magába zárkózott, ellentmondást nem tűrő, vasakaratu ember volt, ki a papját kivéve, soha a mások tanácsát nem respektálta. Még gazdaúszteket sem tartott; hanem a szegvári huszezer holdas uradalom mindenik majorjában egy-egy béresgazda vezette a munkát.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.**A szabadelvűpárt gyűlése.**

— Érkezett 12 óra 30 perczkor. —

Budapest, február 17. (Sajt. tud. táv.)
Bánffy br. miniszterelnök a szabadelvűpárt gyűlésén **bejelentette lemondását.** Ez volt a gyűlés várva-várt érdekessége egyedül, mert a Héderváry-féle jelenet ismétlése elmaradt a szabadelvűpárt saját reputációja érdekében. Nem akarták a pártot még jobban szétszakgatni a Tisza-lex keletkezésével.

Felvonultak a gyűlésre úgy a harezipárt, mint a békepárt emberei s ez utóbbiak készen várták a provokálást.

A gyűlés lefolyásáról különben szóljon fővárosi tudósítónk következő távirata:

A miniszterelnök beszéde.

Podmaniczky Frigyes br. pontban fél hét órakor nyitotta meg a gyűlést a zsufolt teremben s a belépő miniszterelnököt szünni nem akaró éljenzéssel fogadják.

Bánffy Dezső br. visszapillantást vet a feltételekre, melyeket a kormány szabott a béke helyreállítására. Az ország többsége helyreállítja az obstrukciót. lehetetlen tehát feltenni, hogy egy többség, mely összetart, eredményre ne jusson s meg ne győzze a turbulens obstrukciót.

És ha mégis **ellenkezőre** határoztam el magam, tettem ezt azért, mert **hinni akarom, hogy esakugyan személyi ellentét akadály a békének.**

Ezért elhatároztam, hogy a kabinettel együtt bejelentem lemondásomat (Felkiáltások: Kár!)

Bánffy Dezső br.: A Felsőnek tegnapelőtt be is jelentettem. **Holnap hivatalos alakban is előterjesztem.** Kötelességemnek tartottam ezt itt előre bejelenteni. Ezután megköszönte a párt bizalmát. (Hosszas éljenzés.)

Rámutat a szabadelvűpárt négy év alatt diadalról-diadalra vitt elveire. (Éljenzés.), melyekből ugyan kis részt kér. (Hosszas éljenzés.) Az ellenzék lábball tiporja a parlamentárizmust.

Amíg a Felső bölcsessége határoz, addig a vezérletet kezében tarja, de holnap indítványozni fogja a Házban, hogy az új kormány kinevezéséig az ülések elnapoltassanak. Nem bucsuzik, ő jó barát és velük marad. (Éljenzés.)

A hála.

Radó Kálmán: Nagy figyelemmel hallgattam a miniszterelnök előterjesztését, mely két

kérdésben domborodik ki nevezetesen: a kabinet lemondásában és a béketárgyalások folytatásáról tett előterjesztésben.

Nem czélom a parlamentünk szomorú viszonyairól, károkról, pusztításokról bővebben szólni. Ez a becsületes, tisztességes béke barátságának vallottam magamat. Oly békének, mely egyéneknek megalázása nélkül jön létre és mely biztosítja a parlament munkásságának normális folytatását s ismét kivezeti az országot a törvénytelen állapotból.

Sajnos, hogy a miniszterelnök ur által tett előterjesztésből meg kell látnom, hogy a béketárgyalások befejezte előtt lemondott; konstatálni kívánom, hogy Bánffy és kabinetje távozását az ország sajnálkozása, nagybecsülése kíséri. A béketárgyalásokra nézve méltányolom a kormány magatartását.

Tiszák: Halljuk! haljuk!

Tisza Kálmán feleslegesnek tartja mind Radó után felszólalni, mind hogy utána a szabadelvűpárt eredményét újra tolmácsolja.

Elnök és párt tudomásul veszik azon igazi hazaszeretet, lelkesedés és kötelesség érzettől áthatott szavakat, melyeket pártvezérünk elmondott és mély sajnálatunkat fejezzük ki, hogy meg kell válni azon férfiutól kinek vezérlete alatt a párt babért babér után szerzett.

Felelős szerkesztők pisztolypárbaja

Budapest, február 17. (Saj. tud. táv.) Véres kimenetelű pisztolypárbaj folyt ma le a fővárosban a honvéd-lovasági lak-tanyában *Csajthay* Ferencz a »Budapesti Hírlap« és *Dienes Márton* az »Egyetértés« című lapok felelős szerkesztői között.

Csajthay segédjei voltak *Ivánka* Oszkár és *Rakovszky István* orsz. képviselő. *Dienes* segédjei *Komjathy Béla* és *Hentaller Lajos* orsz. képviselő. A párbajfel-tétel 1-szeri golyóváltás 20 lépésről.

A lovagias ügy hírlapi polemia folytán keletkezett. *Kossuth* Ferencz a fuzió kérdésben cikkezett az »Egyetértés«-ben, melyet egy homályban rejtőző valaki hozszadalmos megjegyzéssel látott el a cikk után a fuzió érdemére nézve. E cikkre nézve tett megjegyzést a »Budapesti Hírlap« s replikázott rá az »Egyetértés« éle-sen neki rontva *Rákosi Jenő* szemé-lyének.

A pisztolypárbajban *Dienes Márton* golyója *Csajthay* jobb mell-felén találta a golyó a hónaljban akadt meg.

A nehéz sebesültet a mentők a *Ferencz József* kórházba szállították. A golyót es-tig még nem vették ki az orvosok s még eddig nincs megállapítva, hogy a golyó nem sértett-e nemesebb részeket.

Budapest, febr. 17. (Saját. tud. táv.) *Csajthay* Ferencz sebe igen veszélyes. A golyó mindkét tüdő szárnyát átfúrta. Általános a részvét iránta az egész fővárosban. A nehéz sebesültet felesége ápolja.

A jászberényi párbaj.

Jászberény, február 17. (Saját tud. táv.) Ma reggel itt véres politikai párbajt vívtak *Almásy Árpád* földbirtokos, a szabadelvű párt oszlopos tagja és *Lingauer* Albin Apponyi-párti újságíró. A múlt hónapban *Almásy Árpád* többet magával indítványt nyújtott be a helybeli kaszinó választmányához, hogy zárják ki *Lingauer*t.

Lingauer azóta cikkeivel *Almásy* ellen fordult, mire utóbbi provokáltatta. *Lingauer* elfogadta a kihívást és ennek következtében ma megtörtént a párbaj. *Almásy* ellenfelére a homloktól kezdve az arczon és mellen végig oly súlyos vágást mért, hogy *Lingauer*t eszméletlen állapotban szállították haza. *Almásy* csak alsó karján kapott egy kis sérülést. *Lingauer* állapota életveszélyes.

KÖZGAZDASÁG.

A Keresztény Szövetkezetek Országos központjának megalakulása.

Budapest, febr. 16.

A keresztény szövetkezeti ügy történetében nevezetes nap lesz mindig 1899. február 16-ika. D napon alakult meg a fővárosban a keresztény szövetkezetek országos központja, melynek feladata leendő keresztény szövetkezeteinket működésükben vezetni, irányítani s a keresztény szövetkezeti ügyet Magyarországon is a fejlődés, a virágzás új ösvényeire vezetni.

A Budapesti Katholikus Kör dísztermében tartott alakuló gyűlésen több mint ötven keresztény szövetkezet kiküldött meghatalmazott képviselője jelent meg, köztük egyszerű földművesek, papok és világiak, a keresztény szövetkezeti ügynek mindnyájan kipróbált munkásai a vidéken, kik önfeláldozó lelkesedéssel szolgálták eddig is a keresztény szövetkezés ügyét.

Négy órakor jelent meg az egybegyűlték között *Zichy Aladár* gróf, országos képviselő, az országos központ megalakítására irányuló mozgalom lelkes vezetője, kit zúgó éljenzéssel fogadtak az egybegyűlték.

Zichy Aladár gróf ezután a szövetkezeti központ megalakításának célját s az irányelveket jelezte.

Többek hozzászólása után az alapszabályok tárgyalására került a sor, melyeket beható részletes tanácskozás után elfogadtak.

Következtek aztán az elfogadott alapszabályok értelmében szükséges választások meg-ajtése.

Elnöknek egyhangulag lelkesedéssel *Zichy Aladár* grófot választották meg.

Alfelnökök, egyttal felügyelők lettek *Giesswein Sándor* dr. győri kanonok, *Major Ferencz* dr. országos képviselő.

Igazgató: *Gyürky Ödön* dr. a »Társulati Értesítő« felelős szerkesztője.

Hevesvármegye a borhamisítók ellen. Hevesvármegye közigazgatási bizottsága f. évi február hó 13-án tartott rendes ülésében a borhamisítók megállításával foglalkozván, egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy *Darányi* földművelésügyi miniszterhez feliratot intéz, abban a miniszternek a borhamisítások megakadályozása céljából megindított eljárását örömmel és bizalommal üdvözlö és kéri a minisztert, hogy a borhamisítók és érdektársaik által lapokban és más téren megindított akciót figyelmen kívül hagyva a termelők érdekében a borhamisítások megállítására végett megindított eddigi üdvös eljárását a legnagyobb eréllyel folytassa.

A hal-állomány védelme. A földművelésügyi miniszter azt tapasztalta, hogy a halászatra jogosítottak a hal-állomány védelmére célzó intézkedéseket jogtalan anyagi előny szerzése céljából olyképen játszik ki, hogy a tudtunkkal alkalmazottaik által elkövetett visszaélésekért a felelősséget az utóbbiakra hárítják. A miniszter ennek folytán f. é. február 4-én kelt körrendeletében értesíti a törvényhatóságokat, hogy az 1888. 19. t.-cikk végrehajtása tárgyában kibocsátott rendelet 22-ik §-ának 2-ik bekezdését következőleg módosítja:

»Ha a társulat, vagy az önálló gyakorlásra jogosult tulajdonos vagy a társulat kötelekéhez tartozó vízterületen halászatra jogosított bérlet a reá nézve kötelező, nevezetesen az üzemtervben megállapított feltételektől eltérőleg gyakorolja a halászatot, az elsőfokú hatóság által esetről-esetre 100 forint terjedhető pénzbírsággal

büntethető. Ezek ugyanezen büntetés alá esnek akkor is, ha az alkalmazottjaik a törvényben vagy üzemtervben megállapított feltételektől eltérőleg halásznak, illetve halászás közben az üzemterv határozatait nem tartják meg, föltéve, hogy ezen ténykedéseik a jogosítottak részéről ellenőrizhetők voltak. Ugyancsak 100 forint terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők továbbá azon alkalmazottak (részes halászok, segédhalászok, eresztősök, albérlők stb.), kik az üzemterv határozataitól eltérőleg halásznak, ugy-szintén azok is, kik az üzemterv határozatainak pontos ellenőrzésében a társulati közegeket bármi módon gátolják, vagy az ellenőrzést bármi módon meghiusítják. Az üzemterv határozatainak ismételt áthágása esetén az alkalmazottak a társulat területén való további halásztól is eltilthatók. Azok, akik ezen tilalom ellen vétének, 50 forint terjedhető pénzbírsággal büntethetők.

A vidéki bortermelők szintén megindították a mozgalmat a borhamisítások ellen. A napokban a ruszti bortermelők adtak be emlékiratot a földművelésügyi miniszterhez, amelyben azt kéri, hogy semmisíttesse meg a »ruszti aszu« név alatt forgalomba kerülő hamis borokat. Ruszti aszu csak ritkán terem. Az utóbbi pár évtized alatt csak 1868-ban, 1885-ben és 1887-ben szűrték aszubort s átlag mindig mintegy 200 hektoliter. Mindamellott a borkereskedőknél és egyes kocsmárosoknál bőven van raktáron ruszti aszu, aminek nagy-része természetesen hamisítvány.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, február 17.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	—	9.69
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.69
Közs őszre	—	—	—	—	—	7.84
Zab őszre	—	—	—	—	—	4.80
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, február 17.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	363.10
Magyar hitel	—	—	—	—	—	397.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	364.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	249.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	636.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	—	623.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—

B é c s, február 17

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	360.78
Magyar hitel	—	—	—	—	—	391.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	362.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	119.95
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	97.90
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	9625
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavón földterhermentési kötvény	—	—	—	—	—	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	—	161.25
Tiszabábai és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	—	139.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	101.10
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	120.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	102.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	919.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	397.50
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	367.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	—	359.70
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	—	362.75
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	—	—	120.45

A szerkesztésért felelős:

DR. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.					
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.			
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40
V-Velenceze »	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya »	†4 42	†2 43	Ósi »	6 09	2 51	Déva-Ványa »	4 37	3 48	Ósi »	6 09	2 51	Déva-Ványa »	4 37	3 48
Félix-Fürdő »	4 32	3 13	Szudrics »	5 09	3 12	Uj-Palota »	6 24	3 05	Körös-Ladány »	5 13	4 22	Uj-Palota »	6 24	3 05	Körös-Ladány »	5 13	4 22
Kardó »	4 50	3 27	Belényes »	5 37	3 52	Gyires »	6 41	3 17	Szeghalom »	5 40	4 53	Gyires »	6 41	3 17	Szeghalom »	5 40	4 53
Magyar-Gyepes »	5 50	4 17	Sonkolyos »	†5 58	†4 15	Körösszeg »	7 02	3 36	Vésztfő »	6 12	5 34	Körösszeg »	7 02	3 36	Vésztfő »	6 12	5 34
Tasádfő »	6 07	4 31	Belényes-Ujlak »	6 10	†4 27	Szakál »	7 39	4 05	Köt »	6 38	6 03	Szakál »	7 39	4 05	Köt »	6 38	6 03
Drág-Cséke »	6 30	4 45	Borz »	†6 19	†4 37	Nagy-tóti »	7 55	4 21	Iráz »	6 52	6 29	Nagy-tóti »	7 55	4 21	Iráz »	6 52	6 29
Magyar-Cséke »	6 50	†5 —	Sólyom »	6 35	4 58	Komádi »	8 25	4 32	Komádi »	7 10	7 08	Komádi »	8 25	4 32	Komádi »	7 10	7 08
Dusesd »	†7 05	†5 12	Gyanta »	6 56	†5 19	Iráz »	8 42	4 49	Nagy-tóti »	7 22	7 13	Iráz »	8 42	4 49	Nagy-tóti »	7 22	7 13
Szombatság-Rogoz »	7 46	5 47	Hollód »	7 10	5 34	Köt »	9 19	5 14	Sakál »	7 48	7 43	Köt »	9 19	5 14	Sakál »	7 48	7 43
Hollód »	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03	Vésztfő »	9 44	5 32	Körösszeg »	8 11	8 12	Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03	Vésztfő »	9 44	5 32
Gyanta »	8 12	6 11	Dusesd »	†7 55	†6 34	Szeghalom »	10 34	6 13	Gyires »	8 33	8 33	Dusesd »	†7 55	†6 34	Szeghalom »	10 34	6 13
Sólyom »	8 38	6 36	Magyar-Cséke »	†8 07	†6 49	Körös-Ladány »	11 —	6 31	Uj-Palota »	8 47	8 53	Magyar-Cséke »	†8 07	†6 49	Körös-Ladány »	11 —	6 31
Borz »	†8 53	†6 50	Drág-Cséke »	8 26	7 17	Déva-Ványa »	12 03	7 21	Ósi »	9 03	9 12	Drág-Cséke »	8 26	7 17	Déva-Ványa »	12 03	7 21
Belényes-Ujlak »	9 05	7 01	Tasádfő »	8 40	†7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30	Tasádfő »	8 40	†7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06
Sonkolyos »	†9 18	†7 13	Magyar-Gyepes »	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes »	10 04	7 47	Kardó »	9 27	†8 31	Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.					
Szudrics »	10 27	8 09	Félix-Fürdő »	9 40	†8 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33
Lunka-Rézbánya »	10 56	†8 21	V.-Velenceze »	10 01	9 09	B.-Püspöki »	7 17	5 57	Érselind »	5 37	6 24	V.-Velenceze »	10 01	9 09	Érselind »	5 37	6 24
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar »	7 44	6 20	Székelyhid »	6 14	6 22	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar »	7 44	6 20
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.					
V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.			
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33	Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45
Apátkeresztur »	10 46	8 41	Monos-Petri »	4 46	4 56	B.-Püspöki »	7 17	5 57	Érselind »	5 37	6 24	Apátkeresztur »	10 46	8 41	Monos-Petri »	4 46	4 56
V.-Ábrány »	11 03	8 55	V.-Ábrány »	4 57	5 08	Bihar »	7 44	6 20	Székelyhid »	6 14	6 22	V.-Ábrány »	11 03	8 55	V.-Ábrány »	4 57	5 08
Monos-Petri »	11 16	9 06	Apátkeresztur »	5 13	5 26	Paptamási »	8 13	6 48	Nagykágya »	6 27	7 32	Monos-Petri »	11 16	9 06	Apátkeresztur »	5 13	5 26
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Gyapoly »	8 29	7 03	B.-Diószeg »	6 42	7 03	Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07
						B.-Diószeg »	8 52	7 24	Gyapoly »	6 59	7 33						
						Nagykágya »	9 07	7 38	Paptamási »	7 24	8 39						
						Székelyhid »	9 40	8 03	Bihar »	7 45	8 04						
						Érselind »	10 08	8 26	B.-Püspöki »	8 05	8 40						
						Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 91						

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelent

A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.

Még

sohasem

létezett!

100.000

koronát

lehet az Ujságíró-sorsjegyek utolsó húzásánál, mely
már jövő héten kedden febr. 21-én fog okvetlenül megtartatni,

egy koronával nyerni.

Főnyeremény 100.000 korona, 10.000 kor. stb. stb.

Egy sorsjegy ára

egy korona.

Sorsjegyek kaphatók: az összes bankokban,
váltóházakban, dohánytőzsdékben, Dióssy
Ödön főelárusítónál és ezen lap kiadóhivatalában.